

NASIL PARA KAZANILIR?

MODÜL 3

Funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Bu Modüldeki Konular

1. Gelir Nedir?
2. Gelir Türleri
3. Yatırım Türleri
4. Gelir Vergisi
5. Kariyer Planlama

Sevgili katılımcılar,

Finansal Okuryazarlık programının üçüncü modülüne hoş geldiniz.

Bu modülde para kazanmanın çeşitli yollarını öğreneceğiz.

Yiyecek satın almak, kiramızı ödemek, ihtiyaçlarımızı ve isteklerimizi yerine getirmek için hepimizin paraya ihtiyacı var.

Bu nedenle, nasıl para kazanılacağını başka bir deyişle nasıl gelir edileceğini öğrenmek hepimiz için önemlidir.

Modül 3'e gelirin ne olduğunu ve gelir türlerini öğrenerek başlayacağız. Nasıl para kazanabileceğimizden başka bir deyişle nasıl gelir elde edebileceğimizden bahsedeceğiz.

Farklı yatırım türleri hakkında bilgi edineceğiz. Gelir vergisinin ne olduğunu ve Brüt gelir ile net gelir arasındaki farkı öğreneceğiz.

Son olarak kazanç potansiyelimizi nasıl artırabileceğimizi konuşacağız.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849

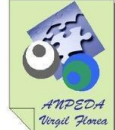

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Nasıl para kazanabileceğimizi anlamak için gelir, aktif gelir, pasif gelir, maaş, ücret, serbest meslek geliri, yatırım geliri, faiz, temettü geliri, kira geliri, gelir vergisi, brüt gelir ve net gelir gibi bazı finansal kavramların tanımlarını öğreneceğiz.

Şimdi bu kavramları açıklayalım....

Gelir 	Aktif Gelir 	Pasif Gelir
Maaş 	Ücret 	Serbest Meslek Geliri
Yatırım Geliri 	Faiz 	Temettü Geliri
Kira Geliri 	Gelir Vergisi 	Brüt Gelir
	Net Gelir 	

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Gelir Nedir?

Gelir, bir kişinin emek sağlamak, bir mal veya hizmet satmak veya yatırım yapmak karşılığında elde ettiği paradır.

Gelir; maaş, ücret, serbest meslek geliri, faiz, yatırım geliri veya kira geliri gibi farklı şekillerde olabilir.

Örneğin, bir kargo çalışanı para kazanmak için kargo paketlerini dağıtır. Bir kargo çalışanının paket teslim etme karşılığında aldığı para onun geliridir.

Bazı insanlar ise para kazanmak için mal satarlar. Mesela bir fırın sahibi pasta satar ve para kazanır. Bu satıştan elde ettiği para fırıncının geliridir.

Bazılarımız para kazanmak için hizmet veririz. Örneğin bir bahçıvan bahçemize çiçek diker ve bahçemizin bakımını yapmamıza yardımcı olur. Ve bahçıvana bu hizmet karşılığında bir miktar para öderiz. Bu hizmet karşılığında bahçıvanın aldığı para onun geliridir.

Bir restoranda garson olarak çalışıp para kazanabiliriz. Garsonluk karşılığında kazandığımız para bizim gelirimizdir.

Gelir Türleri

Nasıl para kazandığımıza bağlı olarak iki tür gelir vardır.

AKTİF GELİR, aktif çabamızın ve emeğimizin karşılığında kazandığımız paradır.

PASİF GELİR ise gelirin elde edildiği anda aktif çalışma gerekmeden kazandığımız paradır.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Para Kazanmanın Yolları

Para kazanmanın çeşitli yolları vardır. Nasıl aktif gelir elde ettiğimizi açıklayarak başlayalım.

Başkaları tarafından istihdam edilebilir ve maaş veya ücret alabiliriz. Veya bir işyeri sahibi olabilir ve bu sayede serbest meslek geliri elde edebiliriz.

Para kazanmanın en yaygın yollarından biri bir işe sahip olmak ve maaş veya ücret karşılığında çalışmaktır.

Örneğin, bir öğretmen bir okulda çalışır ve her ay MAAŞ alır.

Bankacılar, polis memurları ve kamu görevlileri bu işlerde çalışmalarını karşılığında maaş alır.

Bir dükkânda saatlik olarak para kazanan yarı zamanlı bir satış elemanı ÜCRET kazanır.

Ücret, çalışılan saat sayısı ile doğrudan ilişkilidir.

Bir işletmeyi yöneterek para kazanmak da mümkündür.

Örneğin bir manav sahibiyse meyve ve sebze satarak para kazanırsınız. Buna **SERBEST MESLEK GELİRİ** denir.

Maaş, ÜCRET ve SERBEST MESLEK GELİRİ aktif gelire örnektir.

Para kazanmanın bir başka yolu da yatırım yapmaktır. Yatırım yaparak YATIRIM GELİRİ adı verilen pasif gelir elde edebiliriz.

Şimdi bu konuyu daha ayrıntılı olarak ele alalım.

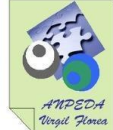
Yatırım Nedir?

İlk olarak, yatırımın ne olduğunu hatırlayalım. Yatırım, gelecekte değerinin artacağı beklentisiyle bir varlık satın almaktır.

Modül 2'de açıklandığı gibi, diyelim ki her hafta 750 TL harçlığımız var ve haftada 600 TL harcıyoruz. Kalan 150 Türk lirasını da kumbaramızda biriktiriyoruz.

Bu sayede yılda 1.800 TL tasarruf edebiliriz.

1.800 liramızı hemen harcamayı tercih etmiyorsak ve paramızın büyümesini istiyorsak bu miktarla yatırım yapabiliriz.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Örneğin, Bitcoin'i 1.000 TL karşılığında satın alabilir ve daha sonra 1.300 TL karşılığında satabiliriz. Paramızı 1.000 TL'den 1.300 TL'den çıkardığımız için bu eyleme yatırım denir.

Bu durumda Bitcoin zaman içerisinde değer kazanan ve bize yatırım geliri sağlayan bir varlıktır. Bu yatırımdan elde ettiğimizi Yatırım geliri ise 300 TL'dir.

Yatırım yapmak paranızın büyümesini sağlar.

Ancak, yatırımın bazı riskleri vardır. Bitcoin zamanla değerini kaybedebilir.

Örneğin, Bitcoin'i 800 TL satabilir ve 200 TL kaybedebiliriz. Bu bizim yatırım kaybımız olur.

Yatırım yaparken risk aldığımızın farkında olmalıyız. Bu, paramızı büyütme beklentilerimizin gerçekleşmeyebileceği anlamına gelir.

Riskin ne olduğunu ve bunu nasıl yönetebileceğimizi Modül 6'da ayrıntılı olarak öğreneceğiz.

Yatırım Türleri

Yatırım yoluyla **YATIRIM GELİRİ** adı verilen farklı türde gelirler kazanabiliriz.

İlk yatırım geliri türü sermaye kazancıdır. Bir varlığı satın alma fiyatından daha yüksek bir fiyata satarak sermaye kazancı elde edebiliriz. Bu satıştan elde ettiğimiz tek seferlik bir gelirdir.

Bir önceki slayttaki örnekteki gibi, Bitcoin'in değerinin 1.000 TL'den 1.300 TL'ye yükseldiğini varsayalım. 1.000 TL'ye aldığımız Bitcoin'i 1.300 TL'ye sattığımızda 300 TL sermaye kazancı sağlamış oluruz.

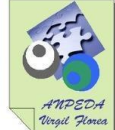
500 TL'ye bir hisse senedi aldığımızı ve daha sonra bu hisse senedini 575 TL'ye sattığımızı varsayalım. Bu satıştan 75 lira **SERMAYE KAZANCI** elde etmiş olduk.

Faiz geliri, temettü geliri ve kira geliri diğer yatırım geliri türleridir.

Paramızı bir bankadaki vadeli mevduat hesabına yatırırsak, belirli bir süre sonunda yatırdığımız miktar üzerinden faiz alırız. Diyelim ki tasarruf hesabı yıllık % 10 faiz veriyor.

Bu hesaba 10.000 TL yatırırsak, 1 yıl sonunda 1.000 TL **FAİZ GELİRİ** kazanmış oluruz.

Bir şirkete hisse senetlerini satın alarak yatırım yapabiliriz. Bir şirketin hisselerini satın aldığımızda, şirketin sahiplerinden biri oluruz. Sahipler ayrıca hissedarlar olarak da adlandırılır. Bir akıllı telefon şirketinin 10 hissesini satın aldığımızı ve bu şirketin hissedarı olduğumuzu varsayalım. Şirket yıl sonunda hissedarlarına para ödediğinde, bu ödeme **TEMETTÜ GELİRİMİZ** olacaktır.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-00005849

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Bir varlık kiralamak, yatırım geliri elde etmenin başka bir yoludur. Ailemizin ikinci bir evi varsa aylık kira karşılığında bu evi kiralayabilirler. Bu ailemizin **KİRA GELİRİDİR**.

Doğru Yatırımı Nasıl Seçeriz?

Doğru yatırımı seçmek, paramızla ne yapacağımıza karar vermek demektir.

Her yaşta ve her gelir seviyesinde yatırım yapmaya başlayabiliriz.

Öncelikle neden yatırım yapmak istediğimize karar vermeliyiz. Bu sorunun cevabı yatırımımızın zaman aralığını belirleyecektir.

Hedefimize göre kısa vadeli veya uzun vadeli yatırım yapabiliriz.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi, yatırım yapmanın çeşitli yolları vardır.

Bazı yatırımlar daha hızlı büyüyebilir, ancak daha riskli olabilirler, bu da tüm paramızı her zaman geri alamayacağımız anlamına gelir. Örneğin: Bitcoin'e yatırım yapmak.

Bazı yatırımlar ise daha yavaş büyüyebilir, ancak daha güvenlidirler, bu da daha az riskli oldukları anlamına gelir. Örneğin; bir vadeli mevduat hesabına para yatırmak.

Gelir Vergisi Nedir?

Para kazandığımızda, kazancımızın bir yüzdesini devlete ödemek zorundayız. Bu ödemeye gelir vergisi denir.

Vergi olarak ödenen gelirimizin yüzdesine gelir vergisi oranı denir. Bu oran gelir türüne, gelir miktarına ve yaşadığımız ülkeye bağlı olarak değişmektedir.

Brüt gelir, gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödenmeden önceki tutardır.

Net gelir ise gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödendikten sonra aldığımız tutardır.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Gelirimizin yılda 100.000 TL olduğunu varsayalım. Gelir vergisi oranı %10 ise, devlete 10.000 TL öderiz. Bu durumda, brüt gelirimiz 100.000 TL ve net gelirimiz 90.000 TL'dir.

Kariyer Planlama

Kariyer planlama, güçlü bir kariyer inşa etmenin ilk adımıdır. İyi bir kariyer sahibi olmak zaman alır ve tutarlı bir çaba göstermeyi gerektirir.

Kariyer planlaması, hangi aktiviteleri yapmaktan zevk aldığımızı ve hangi konularda iyi olduğumuzu bilmekle başlar ve ilgi alanlarımızı, becerilerimizi ve güçlü yönlerimizi anlamayı içerir.

Örneğin, çizim, resim veya grafik tasarımdan hoşlanıyorsak, grafik tasarımcı veya illüstratör olarak çalışmaktan keyif alabiliriz.

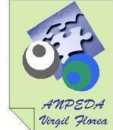
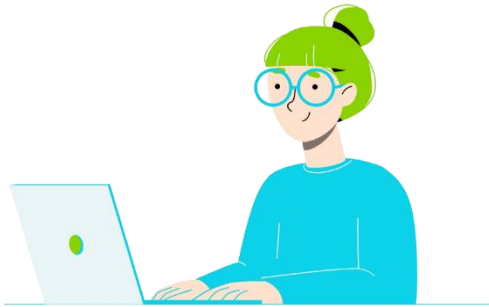
Bir şeyleri tamir etmekten hoşlanıyorsak, elektrikçi, mekanik veya BT teknisyeni olarak kariyer yapmayı seçebiliriz.

Sağlıklı yaşam ve spor ile ilgileniyorsak, fitness eğitimi, beslenme veya fizik tedavi uzmanlığı iyi bir meslek seçimi olabilir.

Bir işi başlatan ve yöneten kişiye girişimci denir. Girişimci bir tarafımız varsa, küçük bir işletme kurarak veya çevrimiçi olarak serbest hizmetler sunarak başlayabiliriz. Bu, profesyonel iş ve finansal yönetim becerilerini geliştirmemize yardımcı olur.

Girişimci olmak istiyorsak bazı riskler aldığımızı unutmamalıyız. Bazen kurduğumuz iş iyi gitmeyebilir ve bunun sonucunda bazı kayıplarımız olabilir.

Dikkatli bir kariyer planlaması ve bunun için çalışarak, kariyer hedeflerimize ulaşabilir ve seçtiğimiz alanda başarılı olabiliriz. Kendimize ve yeteneklerimize inanmalıyız.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-00005849

Co-funded by
the European Union

"Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education Project" is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Kazanç Potansiyelimizi Arttırmak

Kazanç potansiyelimizi artırmanın birkaç etkili yolu vardır.

Eđitime odaklanabilir ve üniversite eğitimi veya mesleki eğitim gibi yüksek öğrenim görmeyi düşünebiliriz.

Ayrıca, kurslar olarak programlama, dijital pazarlama, grafik tasarım, yazma veya diğer uzmanlık becerileri gibi becerilerimizi geliştirebiliriz.

Bir genç olarak, ilgilendiğimiz alanlarda yarı zamanlı bir iş veya staj arayabiliriz.

Bu işler veya stajlar sayesinde para kazanabilir ve aynı zamanda gelecekteki iş hayatımız için değerli beceriler öğrenebiliriz.

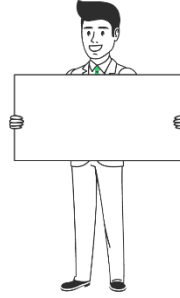
Ayrıca, bu yarı zamanlı işler ve stajlar aracılığıyla bize rehberlik edecek, tavsiyeler verecek ve potansiyel iş fırsatları sunabilecek bir profesyoneller ağı da oluşturabiliriz.

Finansal okuryazar olmak, parasal konularda kazanç potansiyelimizi de artıracak akıllıca kararlar vermemize de yardımcı olacaktır.

Tüm bu çabalar kariyerimiz için güçlü bir temel oluşturmaya yardım edecektir.

Ne Öğrendik?

- NASIL PARA KAZANIRIZ
- PARA KAZANMA İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
- KAZANÇ POTANSİYELİMİZİ ARTTIRMAK

İş sahibi olarak, bir işletme yöneterek veya yatırım yaparak gelir elde edebiliriz. Bir işte çalışarak veya bir işletmeyi yöneterek aktif gelir elde edebiliriz. Pasif gelir elde etmek için ise yatırımın ne olduğunu ve hangi tür yatırımın finansal hedeflerimize en uygun olduğunu anlamalıyız. Bu modülde, gelirin ne olduğunu ve türlerini, bir yatırımın ne olduğunu ve türlerini öğrendik. Ayrıca, özenli bir kariyer planlaması ile kazanç potansiyelimizi nasıl artırabileceğimizden bahsettik.

Şimdi, öğrendiklerimizi kontrol edelim.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and Inclusive Vocational Education
2022-I-TRO1-KA220-VET-00005849

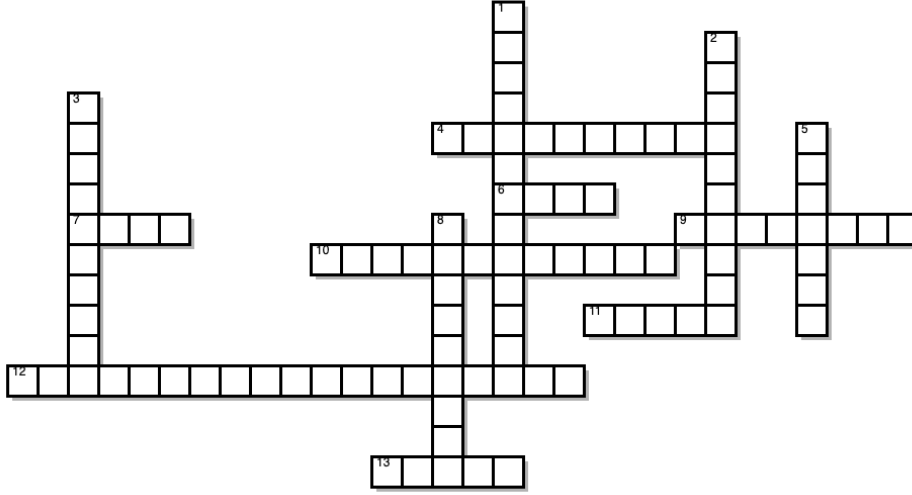

Co-funded by
the European Union

"Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education Project" is
licensed under a Creative Commons
Attribution 4.0 International License.

Nasıl Para Kazanılır

Kelimeler

Gelir
Maaş
Ücret
Serbest Meslek Geliri
Aktif Gelir
Pasif Gelir
Yatırım Geliri
Faiz
Temettü
Kira Geliri
Gelir Vergisi
Net Gelir
Brüt Gelir

Soldan Sağa	Yukarıdan Aşağıya
<p>4 Bir varlığı kiraya vererek elde ettiğimiz gelir.</p> <p>6 Aktif çalışma karşılığında aylık bazda kazandığımız para.</p> <p>7 Vadeli mevduat hesabında paramızı tutmak karşılığında kazandığımız para.</p> <p>9 Gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödedikten sonraki tutar.</p> <p>10 Gelirimiz üzerinden devlete ödemek zorunda olduğumuz miktar.</p> <p>11 Bir kişinin emek sağlamak, bir mal veya hizmet satmak veya yatırım yapmak karşılığında kazandığı para.</p> <p>12 Kendi işimizi yöneterek kazandığımız gelir.</p>	<p>1 Yatırım yoluyla kazandığımız gelir</p> <p>2 Aktif çabamızın ve emeğimizin karşılığında kazandığımız para.</p> <p>3 Gelirin elde edildiği anda aktif çalışma gerekmeden kazandığımız para.</p> <p>5 Bir şirketin hissedarı olduğumuzda kazandığımız gelirdir.</p> <p>8 Gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödenmeden önceki tutar.</p>

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-00005849

Co-funded by
the European Union

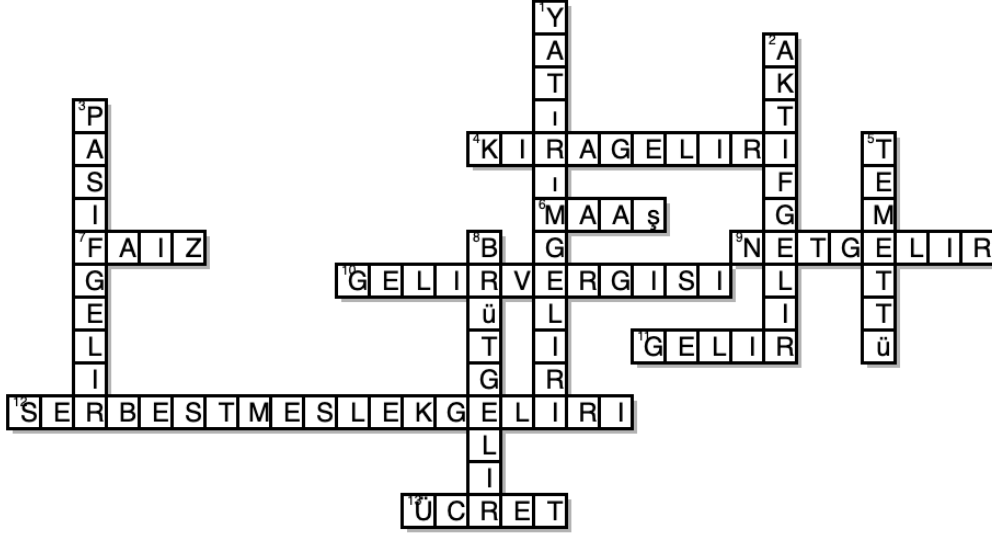

"Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education Project" is
licensed under a Creative Commons
Attribution 4.0 International License.

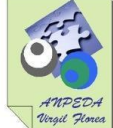
Cevaplarımızı kontrol edelim. Kaç doğrumuz var?

Nasıl Para Kazanılır

Soldan Sağa	Yukarıdan Aşağıya
<p>4 Bir varlığı kiraya vererek elde ettiğimiz gelir.</p> <p>6 Aktif çalışma karşılığında aylık bazda kazandığımız para.</p> <p>7 Vadeli mevduat hesabında paramızı tutmak karşılığında kazandığımız para.</p> <p>9 Gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödedikten sonraki tutar.</p> <p>10 Gelirimiz üzerinden devlete ödemek zorunda olduğumuz miktar.</p> <p>11 Bir kişinin emek sağlamak, bir mal veya hizmet satmak veya yatırım yapmak karşılığında kazandığı para.</p> <p>12 Kendi işimizi yöneterek kazandığımız gelir.</p>	<p>1 Yatırım yoluyla kazandığımız gelir</p> <p>2 Aktif çabamızın ve emeğimizin karşılığında kazandığımız para.</p> <p>3 Gelirin elde edildiği anda aktif çalışma gerekmeden kazandığımız para.</p> <p>5 Bir şirketin hissedarı olduğumuzda kazandığımız gelirdir.</p> <p>8 Gelirimiz üzerinden gelir vergisi ödenmeden önceki tutar.</p>

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-00005849

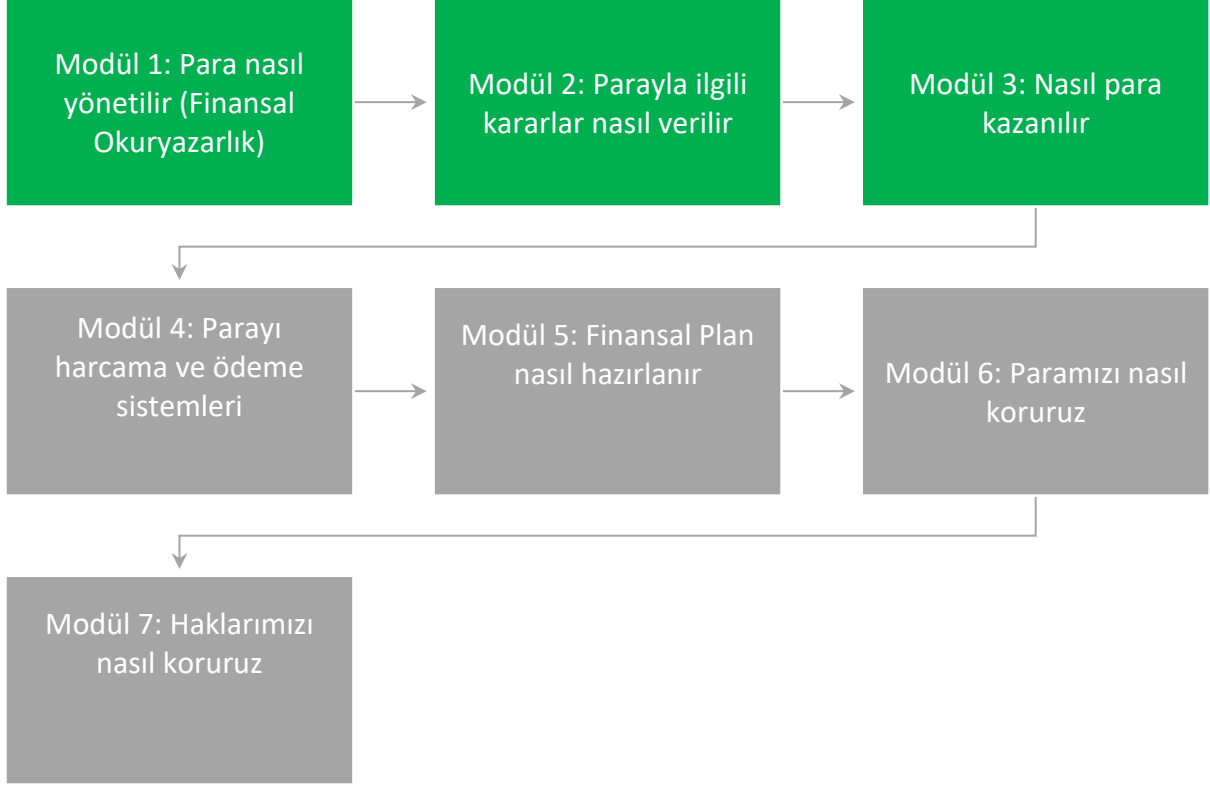

Co-funded by
the European Union

"Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education Project" is
licensed under a Creative Commons
Attribution 4.0 International License.

Tebrikler – Modül 3 ✓

Tebrikler, nasıl para kazanılacağını tartıştığımız 3. modülü tamamladık.

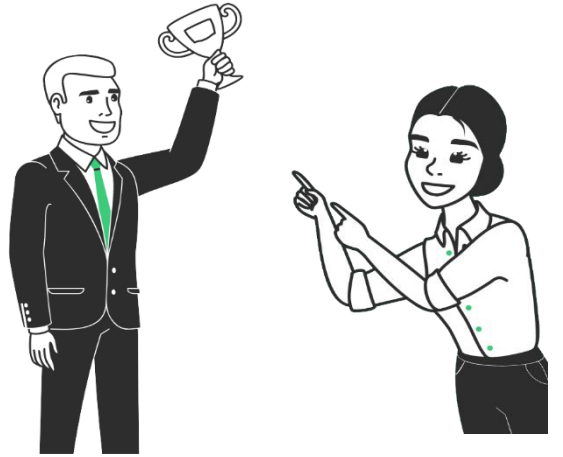
Finansal okuryazarlık kavramları ve hayatımızdaki uygulamaları programın farklı modüllerinde detaylı olarak ele alınacaktır.

Modül 4'te Nasıl Harcama ve Ödeme Yapılacağını öğreneceğiz

Modül 5'te Finansal Plan Nasıl Yapılır konusunu öğreneceğiz

Modül 6'da Paramızı Nasıl Koruyacağımızı öğreneceğiz

Modül 7'de Haklarımızı Nasıl Koruyacağımızı öğreneceğiz.

VSL on Finance

Financial Literacy for Accessible and
Inclusive Vocational Education
2022-1-TR01-KA220-VET-000085849